

[Indenrigsministeren]

get forstående i kommunerne over for henstillingen.

Jeg vil gerne sige til hr. Agerschou, at begrundelsen for at tage fritidshusene med bl. a. er den, at et fritidshus for et menneske, der bor i en lejlighed, kan være lige så vigtigt, og ønsket om at bevare det kan være lige så vigtigt som for det menneske, den familie, der gerne vil have mulighed for at blive boende i sit parcelhus eller sin ejerlejlighed. Jeg har bl. a. set det som udtryk for, at man gerne i højere grad, end den hidtidige regel har gjort det, ville ligestille folk, der bor i lejlighed, med dem, der selv ejer deres ejendom.

Jeg tror ikke, jeg skal sige andet, end at jeg synes, det er forståeligt, at man bringer sine mere principielle synspunkter ind i debatten her. Jeg har også konstateret, at der bortset fra enkelte bemærkninger har været sympati for forslaget, og derfor ser jeg for mit vedkommende med fortrøstning frem til udvalgsarbejdet. Jeg håber, at indenrigsministeriet er i stand til at svare for sig med hensyn til de spørgsmål, der vil blive stillet. Vi skal i hvert fald gøre vores bedste.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til kommunaludvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v. (Forhøjelse af medlems- og arbejdsgiverbidrag).

(Lovforslag nr. L-52. Fremsat 20/1 82).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Jytte Andersen (S):

Lovforslaget er en genfremsættelse fra oktober måned. Det var et af de lovforslag, som ikke nåede at komme til tredje behandling. Jeg vil referere til mine ordførerbemærkninger dengang, men jeg vil alligevel gerne slå nogle ting fast, netop fordi efterlønnen optager ganske mange både herinde og i pressen.

Jeg vil godt slå fast, at efterlønsordningen er en arbejdsmarkedsforanstaltning, hvis finansieringsgrundlag er medlems- og arbejdsgiverbidrag, og at det netop er efterlønsordningens succes, der er anledning til regulering af satserne. Efterlønsordningen er ganske klart blevet en succes, skønt man ved læsning af visse dele af pressen kunne få et noget andet indtryk. Man har således kunnet læse artikler, der handlede om, at nogle mennesker havde fået det elendigt, siden de var kommet på efterløn, og der er nok en del, som gennem læsningen har fået det indtryk, at det netop var efterlønsordningen, der var årsag til denne elendighed.

Det er imidlertid også fremgået af de artikler, at ordet »efterløn« ikke kan opfattes som årsagen til, at folk får det dårligt, men mere skal opfattes som en tidsangivelse. Med andre ord har nogle mennesker haft svært ved at omstille sig fra at være aktive i produktionsprocessen og i produktionslivet til at være passive, til at komme uden for arbejdsmarkedet. Det er et problem, der kendes af mange. Det fornemmes vel stærkest af dem, som uden varsel bliver arbejdsløse fra den ene dag til den anden.

Jeg vil godt slå fast, at det ikke er efterlønsordningen, der i sig selv er anledning til de problemer, der kan være for den gruppe af medborgere, som kommer på efterløn. Jeg synes, det nærmest er urimeligt, at nogle mennesker i den offentlige debat giver udtryk for, at man direkte skal advare imod efterlønsordningen. Det er det almindelige indtryk, at efterlønsordningen er en ubetinget succes, og det bekræftes fra mange sider. Bl. a. er der hos fagbevægelsen ikke tvivl om, at det er en succes.

I forbindelse med efterlønsordningen er der rejst nogle problemer.

For det første har administrationen af Akasserne været genstand for rigsrevisionens

[Jytte Andersen]

drøftelser og vurderinger. Det er klart, at det voksende administrative arbejde, der hviler på kasserne, rejser et krav om forenkling og systematisering af sagsgangen, og det er faktisk også det, dette lovforslag imødekommer.

For det andet har 60 pct.-satsen vist sig at være et problem for en mindre gruppe – jeg understreger: en mindre gruppe – af efterlønsmodtagere. Jeg vil godt henvise til, at både i åbningstalen og i arbejdsministerens svar her ved den forrige førstebehandling blev det meget stærkt understreget, at regeringen er indstillet på, at de problemer skal løses.

Man kunne så gøre sig nogle overvejelser om, hvordan de kunne løses. Man kunne forestille sig en smidiggørelse af reglerne, så man kan give førtidspensionisterne mulighed for at søge efterløn. Man kunne også forestille sig en sammenkædning imellem andet og tredje trin på efterlønnen, sådan at den sidste sats blev noget højere, men det er som bekendt et udgiftkrævende forslag: for hver 5 pct., man hæver loftet, koster det 100 mill. kr. Som sagt er vi fra den socialdemokratiske gruppes side indstillet på at løse de mindre problemer, der er.

Jeg vil godt sige til sidst, at det som tidligere nævnt er en arbejdsmarkedsforanstaltning, og at regeringen på et tidligere tidspunkt har givet udtryk for, at der skal gives kompensation for de øgede udgifter i denne forbindelse. Jeg vil godt understrege, at denne kompensation burde kunne sammenkædes med fremskaffelse af praktikpladser for unge mennesker i virksomhederne.

Med disse bemærkninger vil jeg gerne anbefale lovforslaget endnu en gang.

Grethe Fenger Møller (KF):

Det er jo ikke længe siden, vi havde dette lovforslag til første og anden behandling; det er nogle ganske få måneder siden. Den eneste ændring, der er sket, vedrører ikrafttrædelsesdatoen, og den ændring er jo logisk nok at lave. Det er altså ikke så mange nye bemærkninger, man kan komme med.

Jeg kan sådan set godt have sympati for, at man foreslår en række ændringer begrundet i administrative hensyn, således at man gør nogle ting mere hensigtsmæssige, men jeg kan ikke lade være med at gentage det, jeg sagde under forrige førstebehandling af dette

lovforslag, nemlig at regeringen jo, når den kommer med dette lovforslag, ligesom må erkende, at det er udtryk for et fejlskøn fra regeringens side. Da folketinget i sin tid gennemførte efterlønsordningen – det var i 1978 – skønnede man fra regeringens side, fra arbejdsministerens side, at der ville være ca. 17.000 mennesker, der gik på efterløn. Nu er vi altså nået frem til, at man regner med, at vi får 70.000 efterlønsmodtagere i 1982, stigende i perioden frem til 1985 med gennemsnitligt 5.000 om året.

Jeg har lidt svært ved at se det rigtige i, at man, selv om man skal have finansieret denne efterlønsordning – og det skal man jo, når man har den – gør det på denne måde. Man skriver i den skriftlige fremsættelse til dette lovforslag, at det fortsat er regeringens opfattelse, at en del af forslaget's provenu i 1982 dels skal anvendes til at lette erhvervslivets omkostninger, dels skal indgå som et led i bestræbelserne på at fremskaffe det tilstrækkelige antal lære- og praktikpladser. Hvad er det, man gør? Man ønsker at gennemføre en lovgivning, som vil give staten en merindtægt af størrelsesordenen, regner man med, 680 mill. kr. årligt, dog lidt mindre i år, fordi det ikke kommer til at virke et helt år. Det vil sige, at arbejdsgiverne skal betale mere end 400 mill. kr. om året til denne ordning, og samtidig siger man, at disse penge, som man med den ene hånd tager fra erhvervslivet, vil man bruge til at gøre godt for erhvervslivet med den anden hånd, fordi man nu skal lette erhvervslivets omkostninger. Der er ingen tvivl om, at erhvervslivet lider i dag – det ved vi jo alle sammen – både de store og især de mindre virksomheder, og derfor synes jeg, det er lidt molboagtigt at gøre det på denne måde.

Når man også skal anvende disse midler til at skaffe flere lære- og praktikpladser, kunne man jo fristes til at tage hül på den gamle debat om, hvorvidt man kan løse arbejdsløshedsproblemet ved at sige: nu giver vi nogle penge ud til efterlønsordningen, for nu skal vi have de ældre ud af arbejdsmarkedet – og så får vi nogle penge ind på denne måde – til gengæld skal vi sikre, at de unge kommer i arbejde, ved at skaffe flere lære- og praktikpladser. Det er vores gamle diskussion om, at nu skubber vi de ældre ud af arbejdsmarkedet, og så bruger vi ligesom denne lovgivning som en slags begrundelse for

[Grethe Fenger Møller]

at gøre noget for de unge. Det mener jeg sådan set ikke er rigtigt, men jeg går ud fra, at vi vil få videre drøftelser i udvalget under behandlingen af dette lovforslag.

Hans Jørgen Holm (V):

Ved behandlingen af lovforslaget i sidste samling indledte jeg min ordførertale med at spørge arbejdsministeren, om ikke tiden snart var inde til en egentlig reform af dagpengelovgivningen. Vi har, som jeg sagde dengang, foretaget et utal af ændringer, og det er fulgt op med over 1.000 cirkulærer. Vi har fået to meget kritiske rapporter om lovgivningens funktion, og nu på det seneste er der kommet – eller rettere kommer der – en OECD-rapport, der går stærkt i rette med vores dagpengelovgivning. Jeg skal derfor spørge arbejdsministeren, om han har haft lejlighed til at kigge i OECD-rapporten. Eller ministeren har måske ikke haft lyst til at kigge i den på baggrund af de udtalelser, arbejdsministeren kom med under valgkampen. I givet fald, hvis han har kigget, hvad er da hans kommentarer til en ændring af dagpengesystemet sådan mere systematisk?

Som ved behandlingen i efteråret skal jeg også spørge om regeringens planer om de omtalte kompensationer, som andre af ordførerne har været inde på. Hvordan skal de bruges? Hvad er planerne for dem? Det er selvfølgelig af interesse for at se sammenhængen.

Af interesse for forslaget har også været de planer, ministeren har luftet på det seneste, om ændringer i efterlønsordningen. Det var måske rimeligt, om folketinget fik de oplysninger, inden vi tager stilling til lovforslaget.

Problemstillingen omkring 60 pct.-satsen, som fru Jytte Andersen var inde på, er jo ikke af ny dato. Det giver vel anledning til at sige, at der måske nok har manglet noget i A-kassernes information til medlemmerne, da de gik på efterløn. Jeg ved godt, at nogle af medlemmerne – og dem, der er problemer for – er gået direkte fra arbejdsløshed over på efterløn, men der er noget, der tyder på, at A-kassernes information måske kunne have rettet op på nogle af problemerne.

Venstre har tidligere peget på de skævheder, der er i forhold til de sociale pensioner. Skal der ændres på efterlønsordningen, må

disse relationer med ind i overvejelserne. Det kan i den forbindelse – som vi har peget på, og som ministeren nu har luftet – være hensigtsmæssigt, at man indfører én sats i stedet for 80 pct.- og 60 pct.-satsen, men forudsætningen må efter vor opfattelse være, at det sker inden for en uændret økonomisk ramme.

Jeg skal til slut i anledning af den foreslåede § 76, stk. 4, spørge arbejdsministeren, om A-kasserne må bruge de penge, de får ind i administrationsbidrag, til udsendelse af socialdemokratisk valgpropaganda. Er det f.eks. i overensstemmelse med statsanerkendelsen at benytte A-kassernes kartotek, deres porto og deres kuverter til udsendelse af socialdemokratisk valgpropaganda?

Venstre vil også denne gang gå kritisk ind i udvalgsarbejdet, men ellers tilsige en hurtig udvalgsbehandling.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg skal henvise til, hvad jeg sagde ved første behandling af denne sag i oktober, men føje nogle bemærkninger til, for der er jo nogle ting, der trænger sig på i forbindelse med forslaget.

Principielt synes vi, det er rigtigt, at denne ordning bliver finansieret på den måde, som den bliver finansieret på, nemlig ved at arbejdsgiverne betaler noget og arbejderne betaler noget til ordningen. Vi synes, som vi gjorde ved førstebehandling sidste gang, at fordelingen af midlerne måske kunne være lidt anderledes end det, der fremgår af forslaget her.

Dette er jo en del af et forlig, majforliget, med CD, radikale venstre, kristeligt folkeparti og socialdemokratiet. I det forlig indgik man en aftale om, at et beløb i størrelsesordenen 250–300 mill. kr. skal indgå i Arbejdsgivernes Elevrefusion. Hvis man ser på de tal, der ifølge bemærkningerne til forslaget skal udredes af medlemmerne, bliver det i hvert fald nogle flere millioner kroner, end arbejdsgiverne skal udrede – og så laver man et forlig, hvor arbejdsgiverne i den anden ende får refunderet ca. 300 mill. kr. Jeg var inde på allerede ved den tidligere behandling, at det kan SF naturligvis ikke deltage i.

Dette er ikke sagt for at gå imod, at man skaffer flere EFG-praktikpladser, tværtimod. Vi er gerne medvirkende til at finde frem til,

[Lilli Gyldenkilde]

hvordan vi klarer de problemer, for de skal klares.

Derimod vil vi hellere pege på det punkt, som fru Jytte Andersen selv var inde på at omtale – om end på en lidt anden måde, end jeg agter at omtale det – nemlig at 60 pct.-satsen giver problemer for efterlønsmodtagerne. Jeg kan forstå – dels af, hvad fru Jytte Andersen sagde, dels af hvad jeg har læst af, hvad arbejdsministeren har sagt udtil om dette problem – at måden, man agter at løse det på, er at tilbyde de mennesker, som har det særlig svært, og som er på 60 pct.-satsen, at de kan få en førtidig folkepension. Jeg ved ikke, om man ikke er klar over, hvor meget det er i pengebeløb. En førtidig folkepension er 2.700 kr. om måneden. Hvem i alverden kan klare sig for det? Jeg synes ærlig talt, det er lidt urimeligt at tage nogle folk herfra og sætte dem over på en social lov. Det drejer sig om nogle mennesker, som er gået på efterløn i tillid til, at nu fik man en efterlønsordning, man kunne leve af. Når det så giver problemer – hvilket vi allerede på daværende tidspunkt sagde det ville give, når folk kom ned på 60 pct.-satsen – så tilbyder man dem, at de kan gå over og få en førtidig pension. Det synes jeg ikke man kan være bekendt. Vi agter i hvert fald at arbejde for i udvalgsarbejdet, at denne 60 pct.-sats simpelt hen bliver afskaffet.

Jeg synes ikke, det vil være nogen god idé, hvis man lytter til venstres ordfører, hr. Hans Jørgen Holm, som svang sig op omkring OECD, som jo giver venstre ret i VK-planen. Hr. Hans Jørgen Holm har endda været med til at lave efterlønsordningen, men nu begynder han at tale om, at der skal ske besparelser, og til allersidst sagde han, at man ville godt være med til at lave satserne om, men det skulle være for uændrede pengemidler. Det vil også sige, at de mennesker, der går af og i øjeblikket får en efterløn på 90 pct., kommer til at betale til de mennesker, der må have forhøjet 60 pct.-satsen, fordi de simpelt hen ikke kan klare sig for det beløb. Det mener jeg ikke er en rimelig måde at gøre det på. Jeg mener, at den rimelige måde må være at bruge nogle af de penge, som man har lovet nogle partier, som man ikke er i forlig med mere. Man har handlet og sagt: 300 mill. kr. refunderer vi på arbejdsgiversiden, så kan I nok gå med til det her. Tag dog de 300 mill. kr. og gør godt for de men-

nesker, som er på 60 pct.-satsen, og som givetvis ikke kan klare sig. Det vil vi arbejde for i udvalget.

Jeg skal slutte med at sige, som jeg allerede sagde sidste gang, vi behandlede forslaget her, at der er et problem tilbage omkring dette med sociale ydelser, som bliver hængt på de løntunge virksomheder i modsætning til de godt rationaliserede og teknologisk udviklede virksomheder. Når man hænger denne slags ting på hovederne, der er ansat i en virksomhed, opstår der nogle uretfærdigheder. Der, hvor man har mange ansat, kommer man til at betale meget mere end dér, hvor man ikke har mange ansat. Det er en sag, jeg skal vende tilbage til, idet jeg har opbrugt min taletid.

Lawaetz (FP):

Lovforslaget er en genganger fra 8. oktober 1981, og på daværende tidspunkt var det et forligspartiforslag. Det er derfor med en vis spænding, jeg ser frem til nu – det er muligt, arbejdsministeren har sikret sig bag kulisserne, at der er flertal – om de radikale og CD vil stå ved denne erhvervsfjendtlige lovgivning.

Statsministeren og regeringen – i dag kun repræsenteret ved arbejdsministeren – taler hele tiden om erhvervsvenlig politik. Jeg stiller mig spørgsmålet: ved regeringen i det hele taget, hvad erhvervsvenlig politik er for noget? Efter regeringens opfattelse går den ud på, at man giver tilskud til alt mellem himmel og jord inden for erhvervslivet. Efter fremskridtspartiets og visse andre fornuftigt tænkende økonomers opfattelse går det ud på, at man prøver på at spare omkostninger, således at vi bliver mere konkurrencedygtige. Derfor må jeg spørge: er det nu en erhvervsvenlig facon, en erhvervsvenlig handling, at man yderligere hænger en belastning på alle arbejdspladser? I dette tilfælde skal man op på 890 kr. til dækning af efterløn fra arbejdsgiverside. Men det er mindst lige så slemt, at de stakkels fagforeningsmedlemmer – nu kigger jeg ned på fru Jytte Andersen – skal betale op til 1.023 kr. I forvejen jamrer og skriger de over, at de betaler et stort kontingent til paladserne og bilerne. Nu skal de betale 1.023 kr. Hvad betyder det oversat, hvis man tænker erhvervspolitisk? Hvor skal de hente de 1.023 kr. fra? Kun fra deres arbejdsgivere.

[Lawaetz]

Det vil sige, at denne erhvervsvenlige lovgivning forøger en virksomheds udgifter, ikke med de 890 kr., men i virkeligheden med 2.000 kr. Det kommer samtidig med, at man forhøjer ATP til 1.164 kr. – jeg går ud fra, at man har tallene – således at alene de to poster fordyrer hver dansk arbejdsplads med 3.000 kr. Jeg spørger arbejdsministeren: er det erhvervsvenlig politik?

Er det erhvervsvenlig politik, at vi i dag har 14 forskellige tillæg til en lønkrone? En lønkrone er i dag 1 kr. 27 øre.

Efterløn kaldte arbejdsministeren århundredets succes; det vil jeg holde fast på. Det kommer an på øjnene, der ser. Hvis det gælder om at få flest muligt bugseret ud af arbejdsmarkedet, så er det århundredets succes. Det er foreløbig 70.000, hvor arbejdsministeren sagde 17.000. Det er faktisk en enorm succes. Men set med erhvervslivets øjne er det måske århundredets fiasko, for midt i vores bestræbelser for at gøre tingene billigere, får vi nu en ny belastning, en ny belastning, som intet har med arbejdsmarkedet at gøre. Vi får ikke én krone for det, tværtimod mister vi ofte – det er noget, man ikke tror på – nogle af vores bedste sjakformænd, formænd osv., erfarne folk på 60 år, der går på efterløn, fordi den ordning eksisterer, og fordi man er flov over for de yngre kammerater. Er det menneskeligt?

Samtidig med alt det her behøver arbejdsministeren kun at give sig til at læse eller høre i radioen, hvad OECD siger. De siger det stik modsatte: vi skal tage nogle omkostninger væk.

Jeg vil godt slutte med at sige, at dette er i virkeligheden sociallovgivning, det har intet med arbejdsmarkedspolitik at gøre. Hvis arbejdsmarkedspolitik er at belaste erhvervslivet med nogle større udgifter, som de ikke får en krone for, så taler vi ikke samme sprog – og det gør vi nok ikke. Jeg har lige læst, at vi kun er 12 tilbage herinde, der har selvstændig virksomhed. Selv om man måske ikke kan lide vores parti, var det måske klogt engang imellem at snakke fornuftigt med nogle af de stakkels 12 selvstændige erhvervsfolk, der er tilbage.

Mimi Stilling Jakobsen (CD):

Som flere ordførere har været inde på, er det jo en genfremsættelse, og jeg skal, selv

om jeg ikke var ordfører sidst, dog alligevel begrænse mig til i kort form at gøre rede for vores synspunkter.

Det er klart, at centrum-demokraterne fortsat vedstår efterlønsordningen; det har vi gjort, hver eneste gang vi har haft revisioner af den lov. Vi mener stadig væk, det er en succes. Det er ikke en god måde at få bugseret folk ud af arbejdsmarkedet på, som hr. Lawaetz sagde; det er en rimelig måde og en pæn måde, en anstændig måde, hvorpå folk, der har slidt sig ned, kan forlade arbejdsmarkedet på humane vilkår.

Jeg vil gerne sige med hensyn til loven dengang, at vi var også med på, at det skulle være en selvfinansierende ordning. Det var dem, der deltog i ordningen, der skulle betale. Selvfølgelig kan man sige, at det var nemt nok for folketinget at vedtage en lov, som arbejdsmarkedet skulle betale, men det gjorde vi altså, det står vi også ved.

Vi havde dengang et forbehold, som gælder stadig væk. Vi mente, det var arbejdstagerne, der havde mest glæde af ordningen, og som følge deraf var fordelingen med, at arbejdsgiverne skulle betale $\frac{2}{3}$ og arbejdstagerne $\frac{1}{3}$, sådan set forkert. Jeg ved også, at vi lavede ændringsforslag dengang. Det gik ikke igennem.

Vi har stadig den grundopfattelse, at fordelingen i bund og grund ikke er rigtig, men vi har jo tidligere indgået en aftale om denne forhøjelse, dog således at forhøjelsen skulle kompenseres for arbejdsgiverne. Jeg kan godt oplyse ministeren om allerede nu, at jeg har bedt om, at vi får et samråd i arbejdsmarkedsudvalget. Jeg synes, det er rimeligt, at vi endnu en gang får ministeren til at belyse, hvordan denne godtgørelse skal finde sted.

Vi ser i dag, at ministeren har fremsat forslag om en koordinering og en bedre samkøring af alle bidragene, en smidiggørelse af alle disse arbejdsgiverbidrag, og det er i sig selv godt, det vil vi også godt vende tilbage til. Men der skal altså en godtgørelse til. Jeg vil gerne advare ministeren mod, at man nu begynder at gribe for meget ind og lave selektive godtgørelser, således at alle skal have forhøjelsen, men det kun er dem, der foretager sig et eller andet, som regeringen synes om, der skal have en godtgørelse. Det mener vi ikke er måden at gøre det på. Ministeren vil også kunne bekræfte, at det var vores

[Mimi Stilling Jakobsen]

holdning dengang i forhandlingerne, at de, der indbetaler dette merbeløb for at dække denne ordning, også må have godtgørelsen retur. Ellers bliver det helt tilfældigt.

Spørgsmålet om, hvordan godtgørelsen bliver udbetalt, og hvor stor den bliver osv., vil selvfølgelig være afgørende under udvalgsbehandlingen for os.

Jeg skal ikke i dag komme ind på de tanker, som arbejdsministeren kom frem med i TV om en forbedring af efterlønsordningen. Det er jo ikke det, der står på dagsordenen. Men det er klart, det ikke kan undgås, at vi også kommer til at tale om det. Det vil vi også godt se på.

Vi er altså positive over for forslaget, men må selvfølgelig lige høre noget mere om, hvorledes denne godtgørelse nu skal gives til disse arbejdsgivere.

Niels Helveg Petersen (RV):

Da mit partis ordfører, fru Lone Dybkjær, ikke kan være til stede, skal jeg i hendes sted på mit partis vegne gøre nogle bemærkninger til lovforslaget.

Det er svært at tilføre det væsentligt nyt på dette stade. Forslaget var jo forhandlet meget langt frem før valget, så langt, at det havde været til behandling her i salen og til udvalgsbehandling, og der foreligger endda et betænkningssudkast fra før valget. Jeg skal henholde mig til, hvad mit parti har sagt om lovforslaget under den hidtidige behandling, og også henholde mig til det betækningsbidrag, der allerede foreligger, herunder bemærkningerne om, hvorledes arbejdsgiverne skal kompenseres for de bidrag, der her gennemføres. Jeg vil sige, at udvalgsbehandlingen, den diskussion, man dér får, og de retningslinjer, der dér lægges for kompensationen, vil nu som før være afgørende for os, men vi har en positiv vurdering af forslaget som vor udgangsposition.

Jeg vil kun gøre én yderligere bemærkning om efterlønsordningen og dens selvfinansiering, da der nu er tale om forbedringer af efterlønsordningen. Vi kan forstå, at regeringen og arbejdsministeren arbejder med sådanne forslag. Jeg kan ikke lade være med at sige, at selvfinansieringen i ordningen er altså til at trække lidt på smilebåndet ad. Den er jo i virkeligheden ikke selvfinansierende. Efterlønsordningen totalt set er jo næsten

helt og holdent finansieret af skattekroner. Den del, der finansieres direkte ved bidrag, er en lille del af de samlede beløb, der anvendes til efterløn. Jeg forstår godt, hvad der menes, når man siger, den er selvfinansierende, men jeg synes, udtrykket er misvisende.

Waldorff (VS):

En efterlønsordning er selvfølgelig nødvendig. Det er den, fordi arbejdsgiverne, sådan som tingene er indrettet, har ret til at bruge og misbruge arbejdskraften, indtil den ikke kan mere. Der sker en kraftig nedslidning af folk. Derfor er det selvfølgelig rimeligt at have en ordning, så de kan komme ud af arbejdsmarkedet, før de ligefrem dør af at blive brugt af arbejdsgiverne.

Socialdemokratiet har også et andet argument for efterlønnen – havde det i hvert fald i sin tid – nemlig at med den store arbejdsløshed, der var, var det godt, at nogle af de ældre kunne komme ud af arbejdsmarkedet, så kunne nogle af de yngre komme ind. Uanset at det ser meget pænt ud, specielt det med, at de, der har lyst til at forlade arbejdsmarkedet, også kan gøre det, så er det faktisk et skidt argument, for det udtrykker en accept af nogle produktionsforhold, nogle arbejdsforhold, som er helt uacceptable. Man kan ikke alvorligt mene, at produktionen skal indrettes sådan, at når folk er 60 år, kan de ikke holde til at gå på arbejde længere. Det er i virkeligheden det problem, man skulle angribe, i stedet for at bruge efterlønsordningen som et middel til at få arbejdsløsheden til at forsvinde ud af statistikkerne.

Pointen er, at ligegyldig hvilket af argumenterne man her taler om, om det er arbejdsløsheden, eller det er den reelle nedslidning, så er det faktisk i kraft af produktionsindretningen, at efterlønnen er nødvendig. Derfor er det selvfølgelig også arbejdsgiverne, der skal betale efterlønsordningen. Det er for at stå på virksomhederne i et helt liv, at folk har ofret deres helbred, og derfor er det selvfølgelig også arbejdsgiverne, som skal betale ordningen.

Derfor bryder vi os altså ikke om ordningens finansiering, og derfor kan vi ikke gå ind for det forslag, som betyder, at medlemmerne af kasserne kommer til at betale endnu mere til efterlønsordningen.

[Waldorff]

Jeg synes, det var lidt grinagtigt, når den socialdemokratiske ordfører, da forslaget var til første behandling i oktober, sagde, at det gode ved dette forslag er, at det bevarer balancen imellem medlemsbidragene og arbejdsgivernes bidrag. Ja, det gør det, hvis man ser på procenterne, sådan nogenlunde, men når man samtidig siger: »Ja men så sørger vi for, at arbejdsgiverne bliver dækket ind, ved at vi giver dem nogle tilskud på anden vis«, så er det, dette forslag handler om, at lige præcis arbejderne, som er ofre for produktionen, skal betale mere for efterlønsordningen, mens arbejdsgiverne bliver holdt skadesløse.

Der har været snakket meget om den 60 pct.-sats, som er fuldstændig urimelig. Jeg mener ikke, det er rigtigt, når det bliver sagt – også her – at det kun er et problem for en mindre gruppe. Det er i hvert fald et problem for alle dem, der ryger ned på 60 pct.-satsen, og det er en hel del. Det er fuldstændig uanstændigt at have en sådan sats i en efterlønsordning, som folk reelt ikke kan leve af. Det mener jeg selvfølgelig også der bør gøres noget ved.

Man har nævnt OECD, og det tager venstre selvfølgelig fat i. Når OECD nu skriver, at de sociale ydelser og arbejdsmarkedsydelse er for høje, og at det er en væsentlig årsag til de økonomiske problemer, vi har, så gør venstre selvfølgelig det, at man bruger OECD-rapporten lige præcis sådan, som den er tænkt anvendt. Det har to formål at hakke og hetze imod de arbejdsløse. Det ene er at mindske underskuddet i statskassen. Det andet er – det har vi set i anvendelse så mange gange efterhånden – at gøre det så ubekvemt, at gøre det så økonomisk utåleligt at være arbejdsløs, at man ad den vej kan være med til at trykke lønningerne for dem, som stadig væk er i arbejde. Det er de to formål, der ligger bag.

Der er kun ét svar til den slags ting. Vi må selvfølgelig angribe arbejdsløsheden. Hvis man interesserer sig for de offentlige udgifter, bør man gøre noget for at nedsætte arbejdsløsheden. Det håber jeg at f. eks. arbejdsministeren har tænkt sig at gøre noget ved efter alle de smukke ord, som kom bl. a. om ungdomsarbejdsløsheden i forbindelse med redegørelsesdebatten.

Arne Bjerregaard (KrF):

Kristeligt folkeparti har hverken lod eller del i efterlønsordningen, og så kan vi selvfølgelig sige, at vi har hverken lod eller del i dette. Vi sagde nemlig dengang, at vi ikke mente, vi havde råd, hverken økonomisk eller menneskeligt, til en sådan ordning. Vi mener, den er i bund og grund forkert. Den skulle være meget mere fleksibel, så man har mulighed for at vende tilbage igen til arbejdsmarkedet. Selvfølgelig er man nødt til at skulle have en vis alder, før man kan udnytte den, men man skulle have en mulighed for at bevæge sig lidt mere på arbejdsmarkedet, end tilfældet er nu. Nu er det ud i den koldde sne, og så er der ingen vej tilbage. Der er ingen mulighed for bare at trappe af og sige: nu vil jeg kun have 80 pct., nu vil jeg kun have 60 pct. udnyttelse af min arbejdskraft. Det var den måde, man skulle have løst problemerne på, mener vi. På den måde mener vi også man kunne have skabt noget, som var værd at bygge videre på. Vi mener ikke, den nuværende ordning er meget værd at bygge videre på, for som sagt er det i bund og grund en forkert måde at løse dette problem på. Senere hen, når vi engang får lidt bedre beskæftigelse, vil man nok erkende, at det er en forkert måde, man har gjort tingene på – af hensyn til de mennesker, der går over på efterløn.

Men det forslag, der er fremsat her, er jo et forsøg – og kun et forsøg – på at skabe en vis balance. Så kan man altid spørge om, hvad balance er for noget i sådan et spil, men det, som efterlønsloven forudsætter, er det, som ministeren prøver, og det skal ministeren sådan set ikke klandres for.

Vi skal da villigt erkende, at vi har forhandlet disse spørgsmål, før valget blev udskrevet, i det tidligere forligs regie, og vi var enige om at gennemføre det – dog under den klare forudsætning, at erhvervslivet i den nuværende situation skulle holdes skadesløs med hensyn til de udgifter, som blev pålagt her. Hvorledes pengene skulle refunderes til erhvervslivet igen, ved jeg ikke om vi blev helt enige om, da det ikke var min ressource, men jeg fornemmer i al fald, at vi var til dels enige om, at man igennem elevrefusionen kunne bruge en væsentlig del af dem. Men jeg mener også, det klart var forudsætningen for at gå med til det her, at hele beløbet skulle refunderes erhvervslivet.

[Arne Bjerregaard]

Hvis disse forudsætninger opfyldes af ministeren, vil vi, som jeg har sagt ved andre forslag, fastholde, at det er nødvendigt, at man vedkender sig et forlig. Det vil være særdeles vanskeligt at få noget til at fungere i folketinget, hvis man ikke også efter et valg kan vedkende sig væsentlige sammenhænge i et forlig, som ligger forud for valget. Der vil blive noget uheldigt, ukontinuerligt, hvis man ikke vover at vedstå dette. Det gør vi altså i dette tilfælde, forudsat at ministeren også gør det til punkt og prikke.

Arbejdsministeren (Svend Auken):

Jeg vil gerne sige tak for den positive modtagelse, lovforslaget har fået i folketinget, og også sige tak til de mange anerkendende bemærkninger, der har lydt vedrørende efterlønsordningen. Jeg vil med det samme sige, at jeg er fuldstændig enig i den beskrivelse, fru Jytte Andersen har givet af ordningens baggrund og dens succes i samfundet.

Fru Grethe Fenger Møller sagde, at nu måtte jeg vel efterhånden erkende, at jeg havde taget fejl, dengang vi foreslog ordningen, med hensyn til, hvor mange der ville gå på efterløn. Jeg vil kun sige, at det var ikke et skøn, som jeg udøvede dengang; det var et skøn, arbejdsmarkedets parter udøvede. Jeg tror, at både lønmodtagerparten og arbejdsgiverparten i det udvalg undervurderede, hvor mange mennesker over 60 år i dette land der gerne ville ud af arbejdsmarkedet, hvis de fik muligheden for det. Jeg ved ikke, hvilket formål det tjener at diskutere det nu, men det har jo ikke noget som helst med en fejlregning at gøre. Det har noget at gøre med en forkert opfattelse af, hvor mange der ønskede at gå på efterløn, som arbejdsmarkedets parter havde på det tidspunkt.

Jeg skal gerne nævne, hvad jeg sagde i fremsættelsestalen i forbindelse med efterlønsforslaget i sin tid. Jeg sagde, at jeg troede, det tal ville blive højere. Men jeg må indrømme, at tallet er blevet væsentligt større, end jeg regnede med.

Det bekræfter også, at påstanden om, at folk bliver presset – jeg tror ligefrem hr. La-waetz brugte udtrykket »bugseret« – ud af arbejdsmarkedet, ikke har noget med virkeligheden at gøre. Folk har selv ønsket at gå på efterløn. Det er en frivillig ordning, og

det er forudsætningen for, at vi kan bevare en så høj pensionsalder som den, vi har her i landet. Vi har bestemt ikke et ældrefjendtligt arbejdsmarked. Tværtimod tror jeg netop, at efterlønsordningens frivillige karakter har ført til, at mange arbejdsgivere er kommet til at nyvurdere den ældre arbejdskraft.

Jeg glemmer ikke hr. Glistrups tale i sin tid, da vi vedtog efterlønsforslaget, om arbejdsgiveren, der kun beskæftigede ældre medarbejdere af sociale grunde. Af hr. La-waetz' bemærkninger i dag får man nærmest det indtryk, at nu er alle de bedste medarbejdere i erhvervslivet forsvundet i kraft af efterlønsordningen. Begge dele kan selvfølgelig ikke være sandt, og i dette tilfælde er det tværtimod sådan, at begge dele er forkert.

Fru Jytte Andersen og andre har været inde på spørgsmålet om 60 pct.-satsen. 60 pct.-satsen var i sin tid foreslået af arbejdsmarkedets parter, og vi tilsluttede os den aftrapning, der var indeholdt i det. Min opfattelse dengang som nu var, at man måske på et tidspunkt ville kunne komme til at fortryde, at man i ordningen kørte med 4 fald i stedet for 3 fald i indtægten, og derfor vil jeg, som fru Jytte Andersen var inde på det før, gerne overveje sammenlægning af anden og tredje fase i efterlønsordningen for fremtidige efterlønsmodtagere, men der må ske en række økonomiske beregninger.

Vi kan ikke bare, som fru Lilli Gyldenkilde siger det, afskaffe 60 pct.-reglen. Det ville selvfølgelig være en vældig god ting for mange efterlønsmodtagere på den sidste sats, men det koster altså mange penge, og jeg kunne ikke høre, at fru Lilli Gyldenkilde ligefrem havde pungen fremme i sit indlæg her i dag, da vi talte om finansiering af efterlønsordningen. Jeg har svært ved at se, hvordan man kan forestille sig at blive taget alvorligt i befolkningen, når man end ikke vil være med til at finansiere den ordning, der allerede er gennemført, og samtidig tilføjer et krav om, at vi skal bruge ½ mia kr. Men lad os håbe, jeg har misforstået den del af fru Lilli Gyldenkildes indlæg.

Fru Grethe Fenger Møller sagde: det er da helt tosset; at tænke sig at bruge penge til at skaffe lære- og praktikpladser frem – kan man næsten forestille sig et mere tåbeligt formål at bruge offentlige midler til? Sådan forstod jeg fru Grethe Fenger Møller.

[Arbejdsministeren]

Den opfattelse deler regeringen ikke. Vi har den opfattelse, at der, hvis man skal give støtte til erhvervslivet som led i kompensationen, bør være mulighed for at se det i sammenhæng med det, som i hvert fald de fleste partier i folketinget stadig anser for en vigtig opgave, nemlig løsning af lære- og praktikpladsproblemet.

Hvad angår spørgsmålet om forlig eller ikke forlig, er der ingen tvivl om, at partierne opfatter det tidligere forlig lidt som et menukort: de tager de forslag, som de er tilfredse med, og vil binde de andre partier op på dem, medens de tager dem ud, som de ikke er så begejstrede for.

Jeg har den opfattelse, at vi må tage vores udgangspunkt i, at der foreligger en aftale, som formelt ikke er gældende længere, men som alligevel er et udgangspunkt for de drøftelser, der skal være os imellem, og så må vi bekræfte det i en ny aftale eller justere aftalen i lyset af det, vi nu ved, bl.a. jo, at beløbene er ændret, fordi ordningen ikke kommer til at virke på helårsbasis.

Jeg kunne ikke lide, at hr. Hans Jørgen Holm var med til at lægge OECD-rapporten for had her i folketinget. OECD-rapporten indeholder mange meget fornuftige og kloge ting, men hr. Hans Jørgen Holm fremdrog kun et mere tvivlsomt aspekt af OECD-rapporten, nemlig spørgsmålet om dagpengesatsens højde. Jeg har sagt i OECD, jeg har sagt det her, og jeg vil gerne sige det andre steder, at vi ikke har nogen dokumentation for, at erstatning for tabt arbejdsfortjeneste betyder, at folk er mindre arbejdsvillige her i landet end andre steder, og der er heller ingen påvisning af, at den højeste dagpengesats påvirker lønudviklingen.

Men for at genoprette OECDs renommé lidt forstår jeg, at hr. Hans Jørgen Holm er enig med OECD, og derfor vil jeg gerne kvittere for, at hr. Hans Jørgen Holm så også er enig i, at forudsætningen for en virkelig indkomstpøolitik er gennemførelsen af en effektiv overskudsdelingsordning. Det tilsagn vil jeg gerne sige hr. Hans Jørgen Holm tak for. Jeg tror altså, vi skal være lidt varsomme med at plukke enkelte aspekter ud af OECD-rapporten på disse felter.

Hvad angår det konkrete spørgsmål, hr. Hans Jørgen Holm rejste, og som han også har rejst over for mig skriftligt, vedrørende hvad A-kasserne kan og ikke kan i henseen-

de til at bruge kartoteker og udsende materiale, har jeg selvfølgelig bedt arbejdsdirektoratet om at kigge på sagen, da vi fik hr. Hans Jørgen Holms henvendelse. Arbejdsdirektoratet har senest her i januar måned over for arbejdsløshedskasserne indskærpet det formål, som begrænser deres aktivitet, nemlig at de alene kan beskæftige sig med at sikre erstatning for tabt arbejdsfortjeneste i tilfælde af ledighed.

Der er ingen tvivl om, at de må begrænse deres aktiviteter til det, og jeg tror, hr. Hans Jørgen Holm selv er klar over, at der ikke har været tale om statspenge i forbindelse med den sag, hr. Hans Jørgen Holm henviste til, idet A-kasserne jo selv betaler deres administrationsomkostninger.

Så vil jeg sige til fru Lilli Gyldenkilde, at vi selvfølgelig gerne vil diskutere spørgsmålet om den fremtidige efterlønsordning, også 60 pct.s problemet. Jeg tror, fru Lilli Gyldenkilde misforstod fru Jytte Andersen lidt angående dette med de sociale ydelser. Der er en meget lille gruppe efterlønsmodtagere, som på grund af familiemæssige situationer, f.eks. på grund af store boligudgifter, er ringere stillede end selv folk på den almindelige førtidsfolkepension. Det hænger ikke sammen med, at de får mindre end 2.700 kr. om måneden. Tværtimod er efterlønsordningen på 60 pct. næsten 5.000 kr. om måneden, som selvfølgelig ikke er noget fyrsteligt beløb, men altså dog er betydeligt over de 2.700 kr. Det hænger sammen med en række af de tillæg, der findes til pensionsydelser: ægte-skabstillæg, boligydelse osv. Jeg synes ikke, der er noget forkert i, at man giver denne meget specielle gruppe en bedre mulighed for, hvis de selv ønsker det, at gå over på en for dem mere fordelagtig ordning, og andet og mere tror jeg ikke der lå i fru Jytte Andersens indlæg her.

Hr. Lawaetz lagde jo nærmest op til, at vi skulle afskaffe efterlønsordningen, og det synes jeg er et regulært standpunkt, som man efter min mening dårligt kan sympatisere med, men som man dog i hvert fald kan respektere. Men argumenterne var lidt svære at forstå. Hr. Lawaetz sagde, at dette forslag alene ville betyde en lønfordyrelse på 3.000 kr. for den enkelte virksomhed. Ja men hvad betyder dette forslag? Det betyder, at der for det antal ansatte, en arbejdsgiver har, skal betales 380 kr. mere om året - ikke om må-

[Arbejdsministeren]

neden, men om året – og det kan jeg altså ikke med al min sympati for erhvervslivet se ligefrem skulle vælte erhvervslivet af pinden, og hertil kommer jo også den kompensationsdrøftelse, som jeg omtalte før.

Det spørgsmål, som fru Mimi Stilling Jakobsen var inde på, var, at vi ikke skulle bruge det kompensationsbeløb, som arbejdsmarkedets parter diskuterer, til lære- og praktikpladssituationen. Hr. Arne Bjerregaard bekræftede, at vi har været meget optaget netop af Arbejdsgivernes Elevrefusion, som jo bl.a. har denne opgave, og spørgsmålet er, om vi ikke alligevel skal prøve at knytte tingene sammen på en konstruktiv måde. Helt åbent sagt: hvor får vi ellers pengene fra, hvis vi i øvrigt er enige om at skaffe disse lære- og praktikpladser frem? Er det ikke til fordel for erhvervslivet, at der bliver uddannet arbejdskraft, og var det ikke en god idé at løse den opgave sådan, at omkostningsstigningen for erhvervslivet i den forbindelse bliver så minimal som muligt? På den måde kan man jo meget vel hjælpe virksomhederne også til noget konstruktivt, der ikke bliver molboagtigt, som jeg tror fru Grethe Fenger Møller uden sans for den dygtige og oplyste befolkning, der findes på Mols, udtalte det før.

Så vil jeg sige til hr. Niels Helveg Petersen, at når vi kalder efterlønsordningen selvfinansierende, er det, fordi den er selvfinansierende. Jeg har ikke sagt, at der ikke indgår statsmidler i ordningens finansiering, men jeg har sagt, at der via forhøjede medlemsbidrag og arbejdsgiverbidrag til ordningen sker en dækning af nettomerudgifterne. Det vil sige, at der, hvis man på samme tid afskaffede ordningen og afskaffede bidragene fra arbejder og arbejdsgiver, ikke var én kroners offentlige besparelser i det; det er det, der menes med begrebet selvfinansiering. Jeg har ikke sagt, den bliver finansieret af arbejdsmarkedets parter. Jeg siger, den er selvfinansierende i forhold til den udgift, staten i øvrigt ville have haft.

Jeg er meget glad for, at hr. Waldorff mener, at vores efterlønsordning er strengt nødvendig. Jeg kan kun beklage, at han ikke i sin tid kunne overtale sit parti til at støtte gennemførelsen af efterlønsordningen.

Hr. Arne Bjerregaard siger, at han hverken havde lod eller del i efterlønsordningens gennemførelse. Nej, det har jeg heller aldrig rost

hr. Arne Bjerregaard for, men vi, der har et medansvar, og jeg tænker her på socialistisk folkeparti, centrum-demokraterne, venstre og selvfølgelig mit eget parti – vi har også en fælles forpligtelse til at skaffe pengene til finansiering af ordningen, som vi kender den i dag.

Grethe Fenger Møller (KF):

Ja, vi har jo en arbejdsminister, hvis begavelse og engagement jeg aldrig nogen sinde har betvivlet, men det havde nu været dejligt, om det stod lidt bedre til med hans høreelse. For jeg har ikke sagt i mit indlæg, at jeg ikke mente, det offentlige skulle bruge midler til at bekæmpe ungdomsarbejdsløsheden eller til at skaffe lære- og praktikpladser. Tværtimod – og det ved arbejdsministeren godt – har vi fra konservativ side mange gange sagt, at vi gerne vil være med til at anvende offentlige midler – endda mange offentlige midler – til bekæmpelse af ungdomsarbejdsløsheden, hvis vi bare kunne være sikre på, at vi fik de unge uddannet og i varig beskæftigelse. Så det er jo ikke rigtigt.

Men det, jeg sagde, var, om det var rimeligt, at man gennem dette lovforslag, som drejer sig om at skaffe penge for at finansiere efterlønsordningen, fordi der er gået flere på efterløn, end man havde skønnet, om det så er rimeligt at sige, at det er disse penge, der skal finansiere oprettelsen af flere lære- og praktikpladser. Jeg synes egentlig, at dette spørgsmål ligger ganske tæt på de bemærkninger, som fru Mimi Stilling Jakobsen senere kom med.

Jeg ville altså bare præcisere over for arbejdsministeren, at vi ikke har sagt nej til at skaffe flere lære- og praktikpladser; tværtimod finder vi, at det er et meget væsentligt problem, som folketingset skal gøre noget ved. Men vi mener ikke, det skal ske gennem dette lovforslag.

Hans Jørgen Holm (V):

Jeg takker arbejdsministeren for svaret vedrørende A-kassernes anvendelse af administrationsbidraget. Jeg tager det som en misbilligelse af A-kassernes aktivitet under valgkampen, og jeg går ud fra, at der kommer et skriftligt svar bl.a. vedrørende forholdet til statsanerkendelsen.

[Hans Jørgen Holm]

Så vil jeg gerne kommentere arbejdsministerens argumentation om OECD-rapporten; den lignede unægtelig noget af et Holberg-stykke. Jeg kan ikke umiddelbart se den logiske sammenhæng, for hvis arbejdsministeren altid ville begrænse sig til kun at gennemføre her i tinget hvad der var bevist, eller hvad der var skriftligt belæg for, tror jeg nok, at arbejdsministeren blev noget begrænset i sine aktiviteter.

Ydermere brugte ministeren i sin argumentation, at venstre var imod overskudsdeling. Det er da kommet til efter, at jeg sidst var til gruppemøde – det var her i formiddag – for hidtil har vi været tilhængere af en overskudsdeling. Vi er imod en central fond, og det vil vi fortsat være, men hvis ministeren agter at komme med et forslag om overskudsdeling i de enkelte virksomheder, vil vi se meget velvilligt på forslaget.

Endelig vil jeg sige om det, der er substansen i OECDs kritik af vores dagpengeforslag, at det er godt, hvis ministeren og jeg kan være enige om, at ændringer i dagpengesystemet ikke skal berøre satserne som sådan, men så er det et spørgsmål om bidragene fra dem, der er i beskæftigelse, som det også lå i det forslag, vi fremsatte, kort før valget blev udskrevet, og som blev et af valgkampens hovedelementer, for der var jo ikke tale om nedsættelse af dagpengesatserne, men om omlægning af dagpengesystemet med større bidrag for såvel arbejdsgivere som arbejdstagerne.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Ministeren var inde på, at forligspartnerne efterhånden anså forlig for at være et menukort, man kunne tage de ting frem på, man gerne ville have, og lade resten ligge. Det kan jeg forstå også gælder dette forslag.

Jeg bemærkede, at fru Mimi Stilling Jakobsen sagde, at godtgørelsen skal gå til alle arbejdsgivere og ikke til forbedrede vilkår, det vil sige via selektiv støtte, for at få flere EFG-praktikanter i arbejde. Det synes jeg var interessant, og derfor lyttede jeg også med stor interesse til det, hr. Niels Helveg Petersen sagde; og som det kloge menneske, hr. Niels Helveg Petersen jo i visse situationer er, sagde han ikke noget om dette problem; så det er lidt uklart, hvordan de radikale står også på dette punkt.

Men det fremgik helt klart, hvad hr. Arne Bjerregaard fra kristeligt folkeparti mente. Han mente, at hele beløbet skulle refunderes til arbejdsgiverne, og det vil sige, at der heller ikke dér er bundet noget op på, at der skal skaffes disse ekstraordinære EFG-pladser. Derfor kan det godt være, at ministeren kommer i den situation, at han skal kigge sig en ekstra gang rundt i folketingssalen for at se, hvordan man får fremskaffet disse her pladser.

Må jeg så sige noget i anledning af den åbenbare misforståelse, det må være fra ministerens side, når han påstår, at jeg ikke havde pengepungen fremme. Nej, jeg sagde, vi var villige til at være med til at se på, hvor vi skaffede nogle penge fra, fordi vi anser det for en af vores hovedopgaver at få skaffet disse pladser. I øvrigt anbefalede jeg, at de penge, der skal gå tilbage til arbejdsgiverne, i stedet for kunne bruges til at rette op på den helt åbenbare skævhed, der er i forbindelse med 60 pct.-satsen, for denne sats er ikke begrænset til bare nogle få mennesker, der har det særdeles dårligt.

Ministeren mente, der var en misforståelse mellem fru Jytte Andersen og mig angående det at komme over på en førtidspension. Det, jeg sagde, var, at man skulle gøre sig klart, hvad førtidspensionen er. Den er et så lavt beløb, at den selv med et ekstra buskort, fodplejekort, og hvad der ellers er, ikke kan bringe dem op på den 60 pct.-sats, hvis de ikke bor i en kommune, der har et helt enormt rådighedsbeløb at sætte ind. Det er jo en noget kompliceret måde at gøre tingene på, når man kan rette op på det her ved, at staten siger: jamen så må vi altså overføre disse penge og afskaffe den 60 pct.-sats. For man opbygger et nyt bureaukrati, der giver vind i sejlene til de mennesker, som ikke kan lide bureaukrati. Det er vi faktisk mange der ikke kan, men vi ved jo godt, hvor vinden blæser hen.

Lawaetz (FP):

Fru Grethe Fenger Møller var høflig og roste arbejdsministerens forstand, og det kan jeg sådan set godt tiltræde, men så var det galt med hørelsen. Mens jeg talte, var det imidlertid galt med opmærksomheden, fordi arbejdsministeren havde en privat samtale. Det kan skyldes, enten at han ikke interesse-

[Lawaetz]

rer sig for det, eller at det i og for sig er helt forgæves, at vi taler, for vi skal bruge meget mere end 3-5 minutter, hvis vi nogen sinde skal blive enige om, hvad der er erhvervsvenlig politik. Men i den grønne bog skal der ikke stå forkerte tal, hr. arbejdsminister!

Jeg sagde, at det var 2.000 kr. pr. arbejdsplads. Arbejdsministeren sagde 3.000 kr. Hvis arbejdsministeren havde hørt efter og det ikke er hørelsen, det er galt med, ville han have opfattet, at de 3.000 kr. kom frem, fordi jeg tillod mig at tage den forhøjede ATP-ordning med.

Men der står i arbejdsministerens egne bemærkninger, at udgiften pr. arbejdsplads pr. år er 980 kr. Det må ligge fast. Kan vi ikke blive enige om dette, som arbejdsministeren selv har skrevet?

Til sidst siger arbejdsministeren, at det kunne se ud, som om vi ville afskaffe efterlønsordningen. Det har jeg aldrig nogen sinde sagt. Frivilligheden vil jeg sætte et spørgsmålstegn ved; hvis arbejdsministeren forhørte sig lidt og kiggede på fjernsynet, ville han vide, at der er masser, der har fortrudt det. Hvorfor er der så mange, der udnytter de 200 timer plus det, vi kender i håndværkskredse: masser af dejligt sort arbejde for efterlønsfolk? Frivilligheden vil jeg altså sætte et spørgsmålstegn ved.

Jeg vil gentage, hvad jeg sagde før: vi har ikke noget imod alt det dér, men det er i virkeligheden social lovgivning; det er ikke noget, som arbejdsmarkedet får én eneste øre for. Det er nok dér, vi er uenige, og vi bliver sikkert aldrig enige. Overgiv hele historien til vores nye socialminister, hr. Bent Hansen; dér hører den hjemme!

Niels Helveg Petersen (RV):

Til arbejdsministerens mange talenter hører også en ualmindelig veludviklet evne til at provokere en anden omgang selv med dem, der tilslutter sig hans forslag, og det fornægtede sig altså heller ikke i dag.

Arbejdsministeren bruger det udtryk, at der sådan spises à la carte i de gamle forligstekster. Det er i hvert fald et meget velvalgt udtryk for ministerens egne bemærkninger, fordi det jo er tydeligt, at ministeren vælger den del af det gamle forlig, som ministeren bryder sig mest om, og sætter spørgsmålstegn ved den anden halvdel.

Jeg vil gerne gentage, hvad jeg sagde i min første omgang. Vi henholder os til det, der foreligger aftalt, herunder også det betænkningensbidrag, der foreligger, og vil gå til udvalgsarbejdet med det udgangspunkt, hvilket vist er klart nok.

Jeg vil gerne gøre en bemærkning mere om selvfinansieringen af efterlønsordningen. Forudsætningen for regnestykket er et meget mere kompliceret ræsonnement, hvor man modregner det, der er sparet i udgifter til arbejdsløshedsdagpenge. Men det er jo kun i formel forstand, der opstår selvfinansiering. Hvis vi ser på de totale reelle udgifter til efterløn og arbejdsløshedsforsikring, er forsikringselementet jo efterhånden af en beskeden størrelse. Det er for den helt overvejende dels vedkommende offentligt finansieret over skatterne, og det synspunkt vil jeg gerne fastholde. Selvfinansieringen er en formel betragtnings, når man vurderer det samlede billede.

Waldorff (VS):

Hr. Niels Helveg Petersen kan jo godt lide at få ret. Det kan han da også godt få i dette tilfælde, idet vi så går ud fra, at hans alternativ for dem, der er over 60 år, er, at de skal fratages arbejdsløshedsunderstøttelsen. Det kan man så notere sig.

Der er nogle, der har været inde på, om arbejdsministeren ikke kunne høre, eller om det var begavelsen, det var galt med. Jeg vil lige så lidt som den konservative ordfører tvivle på begavelsen; jeg mener, at arbejdsministeren i den henseende måske oven i købet hører til den bedste halvdel af regeringen. Det er en betinget ros, vil jeg tilføje, men det betyder i hvert fald, at arbejdsministeren er kvik nok til med en hurtig bemærkning at rejse en diskussion om noget andet end det, som egentlig blev rejst fra vores side.

Det spørgsmål, at vi ikke stemte for efterlønsordningen i sin tid, når jeg nu samtidig siger, det er nødvendigt med en efterlønsordning, er ikke særlig indviklet for den, der har fulgt med. Det er klart, at man med den nedslidning, der sker af arbejdskraften, nødvendigvis må give folk mulighed for at trække sig ud, inden de dør, som jeg sagde. Men det er lige så klart, at det er uacceptabelt, at dette skal ske under nogle vilkår, som betyder,

[Waldorff]

at man kun er halvdød, når man har forladt arbejdsmarkedet, nemlig hvis man ryger ned på de lavere satser. Det er faktisk det, man har tilbudt folk med denne efterlønsordning. Da vi sagde, det samtidig var nødvendigt, undlod vi at stemme til det, og det er netop udtryk for både forståelse og kritik af det, man rent faktisk foreslog.

Det, som arbejdsministeren kunne have spurgt om, var, hvor reel denne selvfinansiering er – og nu er det en anden synsvinkel end den radikale, jeg anlægger. For man kan ikke tale om en ordning, der er selvfinansierende, og hvor arbejdsgiverne altså skulle betale deres tredjedel af den ændring, der er tale om her, når man samtidig siger: vi sørger for, at arbejdsgiverne ikke kommer til at betale deres del af udgifterne. Det er det, det handler om.

Jeg har ikke spor kvababbelse med hensyn til at finansiere forbedringer, f. eks. fjernelse af den laveste sats. Men det skal arbejdsgiverne betale; det er dem, der skal finansiere det. Det kan godt være, det koster en halv milliard kroner. Ja men så må arbejdsgiverne betale den halve milliard. Det har jeg lige så lidt kvababbelse over, som arbejdsministeren og hans parti og hans regering har over at pålægge arbejderne udgifterne den ene gang efter den anden.

Her sker det igen: arbejderne bliver pålagt udgifter til efterlønsordningen, medens arbejdsgiverne får pengene tilbage. Og hvordan får de dem tilbage? Ved at staten betaler. Hvem betaler staten? Ja, det gør arbejderne igen. Det er lønmodtagerne, ikke virksomhederne, der betaler skatten; selskabsskatten udgør en forsvindende del af de samlede skatter. Det er altså endnu en gang tilbage til lønarbejderne; de skal betale ikke bare medlemmernes andel direkte, de skal også betale det, som arbejdsgiverne skulle have betalt, hvis man skulle tage den balance alvorligt, som socialdemokratiet har talt om.

Arbejdsministeren (Svend Auken):

Jeg er nødt til at sige til hr. Lawaetz, at forslagets virkninger på erhvervslivets omkostninger er, som jeg sagde det før, 380 kr. om året pr. arbejdsplads. Det tal fremkommer meget enkelt ved, at man tager 1 ¼ gange den aktuelle dagpengesats, som er 303 kr. Hr. Lawaetz vil selvfølgelig sige, at de 380 kr. er et tilnærmet tal, men det er inden for

en usikkerhed af 2,50 kr. til hver side, så det er altså meget tæt på. Det er 380 kr. og ikke 2.000 kr., som det bliver hævdet. Lønmodtageres betaling for dette her – altså den enorme belastning af lønmodtagerne – er 150 kr. om året. Det er en tier mere om måneden til finansiering af de mange titusinder af lønmodtagere og selvstændige, der har benyttet sig af muligheden for at gå på efterløn.

Hr. Niels Helveg Petersen sagde, at regeringen tog den del af et forlig, den kunne bruge, og undlod at tage den del af et forlig, den ikke kunne bruge. Dertil vil jeg sige, at jeg ikke har påberåbt mig et forlig. Jeg har ikke sagt, at centrum-demokraterne, de radikale og kristeligt folkeparti er forpligtede til at stemme for dette forslag. Alle ved, at dette forslag skulle have været til behandling, den dag man på foranledning af en dagsorden fra hr. Niels Helveg Petersen fremkaldte regeringens fald. Man ved også, at der var en lang række andre forslag til afstemning den dag, som i hvert fald et af partierne ikke vil vedstå i dag, vedrørende skatter og afgifter.

Jeg stiller altså ikke store krav til mine medmennesker og siger, at de er bundet op på denne her aftale, for de er ikke bundet op på denne her aftale. Men – og det vil jeg gerne gentage også over for hr. Niels Helveg Petersen – regeringen er for sit vedkommende parat til at tage udgangspunkt i den drøftelse, der forelå dengang, og det mener jeg er positivt. Men da vi samtidig – og dér ved jeg at jeg er enig med hr. Niels Helveg Petersen – har et stort problem med fremskaffelse af lære- og praktikpladser, som under den ene eller den anden form vil involvere erhvervslivet og offentlige udgifter i en eller anden kombination, ville det dog være kreativt, hvis man sagde: her er der altså nogle penge på et budget, hvor det i øvrigt er svært at finde penge, og så kunne man måske tænke lidt kreativt sammen. Forligsteksten gik i sin tid ud på, at vi vedtog forhøjelsen, for at den kunne komme til at træde i kraft, og samtidig sagde vi, at de, der indgik aftalen, skulle være enige om anvendelsen af beløbet. Noget tilsvarende vil jeg meget gerne lægge op til med de nye folk, vi nu håber at indgå aftaler med, altså at vi er enige om anvendelsen af beløbet, inden man stemmer om det.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Mette Madsen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:

Tredje næstformand (Mette Madsen):

Der er ikke mere på dagsordenen.

I skrivelse af d. d. meddeler socialministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om folkepension. (Forhøjelse af rådighedsbeløbet, varmhjælp og medicinhjælp til pensionister m.v.).
(Lovforslag nr. L 76).

Skriftlig fremsættelse af forslag:

Socialministeren (Bent Hansen):

Herved tillader jeg mig for det høje ting at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om folkepension. (Forhøjelse af rådighedsbeløbet, varmhjælp og medicinhjælp til pensionister m.v.).
(Lovforslag nr. L 76).

Med forslaget om forhøjelse af kommunernes rådighedsbeløb til udbetaling af personlige tillæg til folke-, invalide- og enkepensionister tilsigtes det at give særlig vanskeligt stillede pensionister fortsat kompensation i 1982 som følge af de øgede varmeudgifter samt kompensation som følge af en ændring af medicintilskudsordningen efter sygesikringsloven pr. 20. juli 1981.

I forbindelse med ændring af medicintilskudsfortegnelsen efter sygesikringsloven pr. 20. juli 1981 er det forudsat, at en del af den derved opnåede besparelse anvendes til sociale kompensationer.

På den baggrund foreslås 21 mill. kr. anvendt til forhøjelse af kommunernes rådighedsbeløb til personlige tillæg til pensionister.

I 1981 forhøjes rådighedsbeløbet med 10 kr. pr. pensionist og i 1982 med 25 kr.

Kommunerne afholder 25 pct. af udgifterne til personlige tillæg. Forhøjelsen af rådighedsbeløbet med 21 mill. kr. betyder således en kommunal merudgift på ca. 5 mill. kr. årligt.

Merudgifterne for det offentlige i 1981 vil blive 8 mill. kr. fordelt med 6 mill. kr. til staten og 2 mill. kr. til kommunerne.

Spørgsmålet om kompensation til kommunerne for de omhandlede merudgifter tages op ved forhandlingerne om fastsættelsen af det kommunale bloktilskud for 1983.

Det foreslås endvidere at videreføre varmhjælpen til pensionister i 1982.

Det bemærkes, at der for tiden efter 1982 forudses en fastere ordning om varmhjælp til pensionister på grundlag af forslag fra en arbejdsgruppe, der er nedsat under socialministeriet, vedrørende regler for ydelse af personlige tillæg. I arbejdsgruppen sidder bl. a. repræsentanter for de kommunale organisationer og pensionistorganisationerne.

For 1981 blev rådighedsbeløbet forhøjet med i alt 200 mill. kr. til dette formål, dels ved en generel forhøjelse på 100 mill. kr. og dels ved en forhøjelse på 100 mill. kr. til kommuner, som måtte anses for at have særlige udgifter til varmhjælp til pensionister.

På grundlag af en undersøgelse foretaget af sikringsstyrelsen blev den individuelle forhøjelse på 100 mill. kr. i 1981 fordelt til kommunerne efter antallet af enlige pensionister, der pr. 1. januar 1980 modtog fuldt pensions-tillæg. Denne fordelingsnorm betyder ikke, at varmhjælpen fortrinsvis skal ydes til enlige.

Den foreslåede videreførelse af varmhjælpen vil medføre en merudgift for det offentlige på 200 mill. kr. i 1982 fordelt med 150 mill. kr. til staten og 50 mill. kr. til kommunerne.

Endelig foreslås en videreførelse af ordningen med pension til 55-60-årige.

Efter folkepensionslovens § 40 skal forslag til revision af denne ordning fremsættes for folketinget i folketingsåret 1981-82. Denne revisionsbestemmelse foreslås ophævet, idet en ophævelse af ordningen ikke bør gennemføres isoleret, men må ses i sammenhæng med overvejelserne om ændrede førtidspensionsregler i øvrigt.

På baggrund af de erfaringer, der er opnået med ordningen, er det hensigten at gen-